

Inspektionsrapport
från Skolverket
54-2007:626

Utbildningsinspektion i
den fristående grundskolan
Vendestigens skola
i Danderyd

Beslut
Skolrapport

Skolverket

Vendestigens skola AB
Vendevägen 62
182 66 DJURSHOLM

2007-12-20
1 (3)
Dnr 54-2007:626

Genomförd utbildningsinspektion i den fristående grundskolan Vendestigens skola i Danderyds kommun

Skolverket har genomfört inspektion i den fristående grundskolan Vendestigens skola i Danderyds kommun. Besök gjordes i skolan den 17-18 april 2007.

Vid utbildningsinspektion tar Skolverket ställning till i vad mån verksamheten ger förutsättningar för barn, ungdomar och vuxenstuderande att nå de nationella målen samt om huvudmannen uppfyller de krav som författningarna ställer på verksamheten. Inspektionen av fristående skolor ska förutom att granska utbildningens kvalitet klargöra om huvudmannens verksamhet uppfyller kraven för att även fortsättningsvis vara godkänd som fristående grundskola och vara berättigad till bidrag från barnens och elevernas hemkommuner.

Utbildningsinspektionen behandlar tre områden, verksamhetens resultat, genomförande och förutsättningar. Inspektionen syftar dock inte till att skapa en heltäckande bild av all skolverksamhet vid den aktuella tidpunkten utan prioriterar särskilt starka sidor eller påtagliga svagheter i verksamheterna. Övergripande information och exempel på kriterier för bedömningen av respektive granskningsområde finns publicerade på Skolverkets webbplats (www.skolverket.se).

Av bilagd rapport framgår hur inspektionen genomförts samt de bedömningar som gjorts av inspektörerna.

Detta beslut redovisar dels områden där det finns sådana brister i verksamheten att dessa snarast måste åtgärdas, dels områden som behöver förbättras i ett fortsatt kvalitetsarbete.

Senast inom tre månader från beslutsdagen, dvs. den 20 mars 2008 ska Vendestigens Skola AB redovisa till Skolverket, enheten i Stockholm vilka åtgärder som vidtagits mot de brister som påtalats i verksamheten.

Skolverket avser även att vid kommande inspektionstillfälle följa upp effekterna av inspektionen.

Skolverkets beslut med anledning av inspektionen

Skolverket bedömer att arbetsklimatet i Vendestigens skola präglas av lugn och arbetsglädje. Skolans musikprofil genomsyrar verksamheten. Eleverna får med stigande ålder ta ett allt större ansvar för att planera och genomföra arbetsuppgifter. Såväl eleverna som föräldrarna upplever skolan som mycket trygg och föräldrarna känner sig välinformerade om sina barns skolgång. Skolan organiserar dock undervisningen på sådant sätt att eleverna i årskurs 5 inte ges förutsättningar att nå målen i samtliga ämnen. Skolan ger därmed inte en utbildning som till art och nivå till fullo motsvarar den utbildning som det offentliga skolväsendet ska ge. Skolans uppföljning av såväl resultat som verksamhet brister i flera avseenden, vilket får till följd att skolan saknar redskap för ett effektivt kvalitetsarbete.

Följande områden inom Vendestigens skolas verksamhet visar sådana brister att de snarast måste åtgärdas.

- Skolan gör inte någon systematisk uppföljning och utvärdering av elevernas kunskapsutveckling i förhållande till de nationella målen i samtliga ämnen i årskurs 5 (9 kap. 2 § skollagen).
- Skolans likabehandlingsplan uppfyller inte de krav som ställs på en sådan plan (6 § lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever).
- Skolan säkerställer inte att eleverna i årskurs 5 ges förutsättningar att nå målen i samtliga ämnen (9 kap. 2 § skollagen).
- Skolan ger inte eleverna förutsättningar att nå målen i ämnet slöjd i årskurs 5 (9 kap. 2 § skollagen).
- Skolans åtgärdsprogram motsvarar inte författningarnas krav (1 a kap. 5 a § förordningen om fristående skolor).
- Skolans kvalitetsredovisning uppfyller inte förordningens krav (3 och 5 §§ förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m.).
- Verksamheten i förskoleklassen är inte avgiftsfri (2 b kap. 10 d § skollagen).

Skolverket bedömer att följande områden är i behov av förbättringsinsatser.

- Skolan bör vidga arbetet med att ge eleverna kännedom om målen så att samtliga ämnen omfattas.
- I arbetet med att utveckla system för uppföljning av elevernas kunskaper i samtliga ämnen bör skolan utgå ifrån det tematiska arbetssätt som används.

- Skolan bör utveckla sitt kvalitetsarbete med avseende på dokumentation, analys av måluppfyllelse samt planering av förbättringsåtgärder.
- Rektorns pedagogiska ledarskap bör stärkas och tydliggöras.

På Skolverkets vägnar

Marie-Hélène Ahnborg
Enhetschef

Christiane Chin-von Matérn
Undervisningsråd

I ärendets slutliga handläggning har också undervisningsråden Christina Sjöberg, Gunnel Eriksson, Anna Rydin, Claes-Göran Aggebo och enhetschefen Carl-Gustav Sidenqvist deltagit.

Bilaga
Rapport

Kopia till
Danderyds kommun
Övriga enligt fastställd sändlista.

Utbildningsinspektion i den fristående grundskolan Vendestigens skola

Innehåll

Inledning	1
Underlag	2
Beskrivning av skolan	2
Sammanfattande bedömning	3
Bedömning av resultaten	4
Bedömning av genomförandet	7
Bedömning av förutsättningarna	12

Inledning

Skolverket har granskat verksamheten i och besökt Vendestigens skola den 17-18 april 2007. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för utbildningsinspektionen. Detta är Skolverkets andra inspektion av skolan sedan den startade sin verksamhet 1997. Den senaste inspektionen av skolan gjordes 1999 (dnr 98:2014). I Skolverkets beslut konstaterades att Vendestigens skola alltjämt uppfyller kraven för godkännande och har fortsatt rätt till bidrag från elevernas hemkommuner.

Inspektionen avser att visa hur verksamheten genomförs samt dess förutsättningar och resultat. Bedömningarna av kvaliteten och om verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, förordningen om fristående skolor och övriga författningar som gäller för fristående skolor.

Inspektionen av fristående skolor ska ytterst klargöra om huvudmannens verksamhet uppfyller kraven för att även fortsättningsvis vara godkänd som fristående skola och därmed ha rätt till bidrag från elevernas hemkommuner.

Information om inspektionen finns i separata material och på Skolverkets webbplats (www.skolverket.se/Inspektion).

Huvudmannen har ansvar för att de brister som anges i Skolverkets beslut åtgärdas. Åtgärderna ska redovisas till Skolverket vid den tidpunkt som framgår av beslutet. Skolverket följer också upp effekterna av inspektionen vid kommande inspektionstillfälle.

Underlag

Underlaget för inspektörernas bedömningar är dels dokument som huvudmannen har lämnat till Skolverket, dels den information som samlats in under besöket. Rapporten grundas även på annan information om skolan från exempelvis Skolverkets nationella uppföljningssystem.

I skolan intervjuades rektorn, ett urval av lärare, elever, föräldrar och företrädare för huvudmannen. Skolsköterskan intervjuades per telefon vid ett senare tillfälle. Inspektörerna besökte förskoleklassen samt lektioner i årskurserna 1-6. Även andra iakttagelser i skolmiljön och studier av dokument som finns på skolan utgör underlag för bedömningarna.

Huvudmannen för Vendestigens skola har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten. Skolverket har i samband med inspektionen haft kontakt med Danderyds kommun angående kommunens rätt till insyn i skolans verksamhet. Utbildnings- och kulturkontoret granskar kontinuerligt hur de som har ansvar för att bedriva förskola, skola och vuxenutbildning genomför sitt uppdrag. Vendestigens skola har valt att beakta kommunens plan för "inspektion, uppföljning och utvärdering" och redovisas därmed i kommunens Pedagogiska bokslut¹ för år 2006.

Beskrivning av skolan

Vendestigens skola	Antal elever
Förskoleklass	5
Grundskola	40

Skolverket godkände MI-skolan, sedermera Vendestigens skola, i Danderyds kommun som en fristående grundskola för årskurserna 1-6 genom beslut (dnr 96:712) den 26 november 1996. Enligt godkännandet har skolan rätt till bidrag från elevernas hemkommuner. Dåvarande huvudman för skolan var MI-skolan handelsbolag. Genom beslut (dnr 97:1751) den 6 augusti 1997 godkände Skolverket Vendestigens Skola AB som ny huvudman för skolan. I samband med byte av huvudman ändrades skolans namn till Vendestigens skola. Genom underrättelse från Skolverket (dnr 99:1907) den 22 november 1999 erhöll Vendestigens skola godkännande att enligt övergångsbestämmelserna i lag (1999:321) om ändring i skollagen bedriva förskoleklass samt rätt till bidrag.

Verksamheten vid Vendestigens skola startade läsåret 1997/98 och omfattar förskoleklass samt årskurserna 1-6. Skolan har allmän inriktning och musikprofil. Skolan följer läroplanen för det offentliga skolväsendet, Lpo 94.

Huvudman för skolan är Vendestigens Skola AB med organisationsnummer 556542-2762.

Skolan hade vid inspektionsbesöket 45 elever. De flesta eleverna är folkbokförda i Danderyds kommun, men skolan har även elever från Solna, Täby, Lidingö, Sollentuna respektive Österåkers kommuner.

¹ Danderyd kommuns Pedagogiska bokslut är jämförbart med en kvalitetsredovisning.

Vendestigens skola ligger i ett hus från förra sekelskiftet, i vilket skolan disponerar bottenplanet. Lokalerna är idag ganska slitna, men de ska totalrenoveras under läsåret 2007/08. Under renoveringen flyttar hela verksamheten till ändamålsenliga lokaler ca 500 meter bort. Skolgården är stor med uppvuxna träd och stora gräsytor, vilket ger eleverna möjligheter till både gemensamma aktiviteter och avskildhet. Skolan ligger centralt ur kommunikationssynpunkt.

Sammanfattande bedömning

Bedömningarna av kvaliteten i utbildningen vid Vendestigens skola och om verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, förordningen om fristående skolor och övriga författningar som gäller för den fristående skolan.

Inspektörerna bedömer att arbetsklimatet i Vendestigens skola präglas av lugn och arbetsglädje. Skolans musikprofil genomsyrar verksamheten. Eleverna får med stigande ålder ta ett allt större ansvar för att planera och genomföra arbetsuppgifter. Såväl eleverna som föräldrarna upplever skolan som mycket trygg och föräldrarna känner sig välinformerade om sina barns skolgång. Skolan organiserar dock undervisningen på sådant sätt att eleverna i årskurs 5 inte ges förutsättningar att nå målen i samtliga ämnen. Skolan ger därmed inte en utbildning som till art och nivå till fullo motsvarar den utbildning som det offentliga skolväsendet ska ge. Skolans uppföljning av såväl resultat som verksamhet brister i flera avseenden, vilket får till följd att skolan saknar redskap för ett effektivt kvalitetsarbete.

Inspektörerna bedömer att nedan angivna brister snarast måste åtgärdas.

- Skolan gör inte någon systematisk uppföljning och utvärdering av elevernas kunskapsutveckling i förhållande till de nationella målen i samtliga ämnen i årskurs 5 (9 kap. 2 § skollagen).
- Skolans likabehandlingsplan uppfyller inte de krav som ställs på en sådan plan (6 § lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever).
- Skolan säkerställer inte att eleverna i årskurs 5 ges förutsättningar att nå målen i samtliga ämnen (9 kap. 2 § skollagen).
- Skolan ger inte eleverna förutsättningar att nå målen i ämnet slöjd i årskurs 5 (9 kap. 2 § skollagen).
- Skolans åtgärdsprogram motsvarar inte författningarnas krav (1 a kap. 5 a § förordningen om fristående skolor).
- Skolans kvalitetsredovisning uppfyller inte förordningens krav (3 och 5 §§ förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m.).
- Verksamheten i förskoleklassen är inte avgiftsfri (2 b kap. 10 d § skollagen).

Det finns enligt inspektörernas bedömning behov av förbättringsinsatser på skolan inom följande områden:

- Skolan bör vidga arbetet med att ge eleverna kännedom om målen så att samtliga ämnen omfattas.

- I arbetet med att utveckla system för uppföljning av elevernas kunskaper i samtliga ämnen bör skolan utgå ifrån det tematiska arbetssätt som används.
- Utvecklingssamtalen bör utgå från de nationella utbildningsmålen i samtliga ämnen.
- Skolan bör utveckla sitt kvalitetsarbete med avseende på dokumentation, analys av måluppfyllelse samt planering av förbättringsåtgärder.
- Rektorns pedagogiska ledarskap bör stärkas och tydliggöras.

Bedömning av resultaten

Inspektörerna har granskat om skolans utbildning ger kunskaper och färdigheter som till art och nivå väsentligen svarar mot de kunskaper och färdigheter som skolor i det offentliga skolväsendet ska förmedla. Vidare har granskats om skolan även i övrigt svarar mot de allmänna mål och den värdegrund som gäller för utbildning inom det offentliga skolväsendet.

Kunskaper

I läroplanen för det obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen och fritidshemmet (Lpo 94) har staten ålagt skolorna ett ansvar för att eleverna i grundskolan (och motsvarande skolformer) uppnår vissa kunskapsmål. Varken läroplanens mål att uppnå eller kursplanerna för grundskolans ämnen gäller emellertid för förskoleklassen. Detta betyder inte att skolorna är förhindrade att själva formulera mål som eleverna i förskoleklassen ska nå.

Förskoleklassen är en del av skolan och det första steget i att genomföra och uppfylla läroplanens mål. Genom förskoleklassen ska övergången från förskola till grundskola underlättas. Därför är det viktigt att förskolans pedagogik med lek, omsorg, skapande och barnets eget utforskande får genomslag i verksamheten och att året i förskoleklassen skiljer sig från åren i grundskolan. Förskoleklassen har en speciell ställning mellan förskolan och åren i grundskolan och ska vara en integrering av de olika kulturerna.

Vendestigens skola har i sin lokala arbetsplan tagit upp arbetsområden för förskoleklassen i ämnena svenska, matematik och bild. Dessa används som utgångspunkt i det skolförberedande arbetet. Förskoleklassens verksamhet är dock mycket varierad och innehåller även lek och fritt skapande. Inspektörerna bedömer att verksamheten i förskoleklassen stämmer överens med läroplanens intentioner samt ger barnen en god grund för fortsatt lärande och utveckling.

En fristående skola ska ge kunskaper och färdigheter som till art och nivå väsentligen svarar mot vad grundskolan i det offentliga skolväsendet ska ge. De nationella kursplanernas mål att uppnå anger den kunskapsnivå som alla elever minst ska ha uppnått efter det femte respektive nionde skolåret i samtliga ämnen. I ämnena svenska, engelska och matematik finns nationella prov för årskurserna 5 och 9 som stöd vid bedömning av elevernas kunskaper. Det föreligger ingen skyldighet för skolor att genomföra de nationella ämnesproven i årskurs 5, vilket däremot gäller för årskurs 9.

Vendestigens skola har valt att genomföra de nationella ämnesproven i årskurs 5. Inspektörerna tog vid besöket del av skolans sammanställning av provresulta-

ten för åren 2004 - 2006 och kunde konstatera att samtliga elever hade klarat proven i svenska. I engelska och matematik däremot fanns ett par elever som inte hade klarat samtliga delprov. I Danderyds kommuns pedagogiska bokslut redovisas kommunens samlade resultat av de nationella ämnesproven i årskurs 5. Vendestigens skola ingår inte i sammanställningen då elevantalet understiger 10. Enligt skolans beräkning ligger dock det egna resultatet något över kommunsnittet i alla tre ämnena.

Utöver resultaten från de nationella ämnesproven i engelska, matematik och svenska saknar skolan en samlad uppföljning av elevernas kunskaper i årskurs 5. Lärarna uppger att de på individnivå följer upp elevernas kunskapsutveckling i flertalet ämnen. De beskriver emellertid också att de har svårigheter att bedöma elevernas kunskaper jämfört med de nationella målen, framför allt i de naturorienterande ämnena samt teknik, se vidare avsnitt Innehåll, organisering och arbetssätt. Rektorn uppger att hon får en bild över elevernas utveckling genom att alla elever diskuteras på klasskonferenser i ett rullande veckoschema. Eftersom skolan dock inte dokumenterar elevernas kunskapsresultat i årskurs 5 försvåras, enligt inspektörerna, skolans förutsättningar att utvärdera och analysera resultaten. Detta i sin tur kan få till följd att skolan inte kan identifiera vilka insatser som skolan behöver göra för en bättre måluppfyllelse. Mot bakgrund av ovanstående bedömer inspektörerna att skolan inte gör någon systematisk uppföljning och utvärdering av elevernas kunskapsutveckling i förhållande till de nationella målen i samtliga ämnen i årskurs 5.

Skolan har under våren 2007 skickat ett frågeformulär till 44 före detta elever som nu går i årskurserna 7-9 i andra skolor i avsikt att ta reda på om de kunskaper eleverna fått under sina år på Vendestigens skola givit dem en god grund för fortsatt lärande. Resultatet är ännu inte sammanställt men rektorn uppger att de ca 25 procent svar som hittills inkommit övervägande är positiva. Undervisningen i de naturorienterande ämnena har dock fått viss kritik, se vidare avsnitt Innehåll, organisering och arbetssätt i undervisningen.

I läroplanen föreskrivs att skolan ska klargöra för eleverna vilka mål utbildningen har. En god kännedom om målen är bl.a. en förutsättning för att eleverna ska kunna ha inflytande över och ta ansvar för den egna utbildningen.

Vendestigens skola har i sin lokala arbetsplan konkretiserat de nationella kursplanerna i flertalet ämnen genom förteckningar av de moment som ingår i respektive ämne. De samhälls- respektive naturorienterande ämnena samt teknik är samlade under sex temaområden. Den lokala arbetsplanen innehåller däremot inga målbeskrivningar i enskilda ämnen eller teman. Enligt lärarna inleds varje termin med en genomgång av målen i svenska, engelska och matematik medan målen i de ämnen som ingår i temaområdena inte tydliggörs på motsvarande sätt. Inspektörernas samtal med eleverna under inspektionsbesöket bekräftar denna bild. Skolan uppger att ett arbete påbörjats för att förtydliga både mål och kriterier i samtliga ämnen, vilket inspektörerna ser positivt på. Vare sig skolan har upprättat lokala konkretiseringar av de nationella målen eller ej måste skolan dock kunna klargöra målen för eleverna. I Vendestigens skola sker detta i ett begränsat antal ämnen och inspektörernas bedömer därför att skolan bör vidga arbetet med att ge eleverna kännedom om målen så att samtliga ämnen omfattas.

Utveckling och lärande relaterat till ämnesövergripande kunskapsmål

Enligt läroplanen ska eleverna bl.a. utveckla tillit till sin egen förmåga. I skolans vision beskrivs att utveckling av elevernas självkänsla och självtillit är viktiga inslag i skolans arbete. Under inspektionsbesöket tog inspektörerna del av flera arbetspass där eleverna arbetade med skapande uttrycksformer. Vid klassrumsbesöken både i förskoleklassen och i årskurserna 1-6 fick inspektörerna se exempel på hur skolan arbetar för att stimulera elevernas lust att lära. Lärarna framhåller särskilt att eleverna ges möjlighet att utveckla självkänslan inom skolans profilämne musik. Eleverna får öva sig att uppträda och sedan för föräldrar framföra en musikal som avslutar varje temaarbete. Inspektörerna var med om en generalrepetition av vårens musikframträdande där elever från förskoleklassen t.o.m. årskurs 6 medverkade med stor glädje och tillit till den egna förmågan. Lärarna upplever att elevernas självförtroende i hög grad stärks genom dessa återkommande uppvisningar, vilket även de föräldrar som inspektörerna talade med bekräftar. Inspektörerna bedömer att skolans arbete med att stärka elevernas tillit till sin egen förmåga samt utveckla deras lust att lära är gott.

Normer och värden

Enligt både skollagen och läroplanen ska verksamheten i skolan utformas i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar. De demokratiska principerna att kunna påverka, ta ansvar och vara delaktig avser såväl skolmiljön i vid mening som undervisningens innehåll och utformning och ska omfatta alla elever.

Inspektionen visar att Vendestigens elever ges möjlighet till inflytande över skolans verksamhet i stort, främst genom ”skolråd” då hela skolan samlas och alla elever kan vara med och påverka. Dessa möten hålls inte regelbundet men eleverna uppger att de när som helst kan begära att få ett sådant möte. Tillsammans beslutar lärare och elever om läromedelsinköp och nyanskaffningar till bl.a. skolgården. Därutöver uppger både elever och lärare att det är lätt att diskutera och fatta beslut som rör undervisningens planering eftersom klasserna är relativt små. Eleverna upplever att de får vara med och ”bestämma” samt att de tycker att det är viktigt. Inspektörerna bedömer att eleverna ges möjlighet till delaktighet i och inflytande över skolmiljön. Vidare bedömer inspektörerna att eleverna i viss utsträckning görs delaktiga i frågor som berör undervisningen. Dock behöver de få bättre kännedom om målen för utbildningen, vilket beskrivs och bedöms ovan i avsnitt Kunskaper.

När eleverna kommer till skolan på morgonen, oftast i sällskap med en förälder, tas de emot av en lärare. Detta mottagande har, enligt både lärarna och föräldrarna, skapat en trygg stämning på skolan. De elever och föräldrar som inspektörerna talade med uppger att skolan är trygg. Inspektörerna såg under besöket att eleverna har ett vänligt förhållningssätt både till varandra och till de vuxna. I kommunens föräldraenkät år 2005 i årskurserna 2 och 5 får Vendestigens skola lika höga eller högre värden än genomsnittet för kommunen när det gäller elevernas trygghet och trivsel i skolan. Inspektörerna bedömer sammantaget att skolan når goda resultat i arbetet med att skapa trygghet för eleverna.

Bedömning av genomförandet

Inspektörerna har granskat arbetet med arbetsmiljön, föräldrarnas och elevernas delaktighet i det inre arbetet; innehåll, organisation och arbetssätt i undervisningen; individanpassning och stöd; utvärdering av lärandet, bedömning och betygssättning; kvalitetssäkring och förbättringsarbete; skolledning och intern kommunikation.

Därtill har granskats om elevens rätt till en allsidig och saklig undervisning tillgodoses i utbildningen.

Nationella riktlinjer för arbetet finns i skollagen, läroplanerna och andra författningar som gäller för den fristående skolan.

Arbetet med arbetsmiljö och delaktighet

Läroplanen anger att eleverna ska få reellt inflytande över arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll.

I avsnitt Normer och värden ovan beskrivs och bedöms att eleverna i Vendestigens skola känner sig delaktiga och upplever sig ha inflytande över verksamheten i sin skola. En metod som lärarna använder för att öka elevernas inflytande över och ansvar för det egna lärandet är att veckovis låta dem planera och utvärdera i egna planeringsböcker. Enligt lärarna ökas elevernas ansvar för arbetet med planeringsböckerna successivt över åren. En annan metod som används för att göra eleverna delaktiga är att inför temaarbeten gemensamt diskutera hur arbetet ska läggas upp. Eleverna kan också välja redovisningssätt. Inspektörerna bedömer därför att skolan har utvecklat metoder för att göra eleverna delaktiga i det egna lärandet. Inspektörerna hänvisar dock återigen till det som bedöms i avsnitt Kunskaper: att elevernas kännedom om målen behöver öka som en förutsättning för ett reellt inflytande.

Från och med den 1 april 2006 råder ett uttryckligt förbud mot diskriminering och kränkande behandling av barn och elever. Den nya lagens (SFS 2006:67) ändamål är att främja barns och elevers rättigheter oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionshinder och att förebygga och förhindra trakasserier och annan kränkande behandling. Skolan är skyldig att bedriva ett målinriktat arbete för att främja dessa ändamål och bland annat se till att det upprättas en likabehandlingsplan. I planen ska planerade åtgärder redovisas. Planen ska följas upp varje år. I det målinriktade arbetet ingår även att vidta åtgärder för att förebygga och förhindra att barn och elever utsätts för trakasserier och annan kränkande behandling liksom att vid behov utreda omständigheterna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra fortsatta trakasserier eller annan kränkande behandling.

Skolan har dels formulerat en antimobbningsplan som beskriver skolans arbete vid kännedom om att någon elev är mobbad, dels upprättat en likabehandlingsplan. I likabehandlingsplanen, som är framtagen av rektorn och lärarna, saknas bl.a. en beskrivning av hur skolan avser att arbeta med de diskrimineringsgrunder som anges i lagen. Vidare saknas en aktuell kartläggning som utgångspunkt för skolans förebyggande arbete för att förhindra diskriminering, trakasserier eller annan kränkande behandling. Inspektörerna bedömer att skolans likabehandlingsplan därmed inte uppfyller de krav som lagen ställer, även om man

väger in antimobbningsplanen. Vid upprättandet av en ny likabehandlingsplan bör skolan vidare datera denna så att dess aktualitet kan bedömas. Inspektörerna vill göra skolan uppmärksam på att eleverna ska göras delaktiga i arbetet med planen med hänvisning till att förordningen om barns och elevers deltagande i arbetet med likabehandlingsplanen trädde i kraft den 15 oktober 2006 (se vidare Skolverkets allmänna råd SKOLF 2007:7).

Även om skolans likabehandlingsplan uppvisar brister ger samtalen med elever, lärare och föräldrar vid handen att skolan arbetar aktivt för att förhindra och motverka kränkande behandling. Detta arbete går, enligt lärarna, som en röd tråd genom alla årskurser. Lärarna har haft gemensam kompetensutveckling om hur man arbetar för att stärka elevernas självkänsla. Skolan använder sig av ett material där eleverna får reflektera över sig själva i olika situationer. Inspektörerna bedömer att skolans arbete med att förebygga och förhindra kränkningar är gott.

Innehåll, organisering och arbetssätt i undervisningen

Skolan är organiserad i en förskoleklass, en klass med årskurserna 1-3 och en klass med årskurserna 4-6.

I förskoleklassen ägnas dagligen tid till uteverksamhet, då bland annat de motoriska färdigheterna tränas. Läraren i förskoleklassen framhåller att det nära samarbetet med klass 1-3 utvecklar elevernas språk och att leken bidrar till elevernas kognitiva framsteg. Eleverna ges rika möjligheter till estetisk verksamhet. Arbetet i förskoleklassen är individualiserat och elevernas lust att lära tas tillvara. De deltar även i den musikföreställning som genomförs varje läsår. Inspektörerna bedömer att arbetssätt och arbetsformer i förskoleklassen är anpassade till barnens ålder och mognad.

Skolan arbetar med ett gemensamt ämnesövergripande tema varje läsår. Temarbetet börjar med att eleverna får berätta vad de redan kan och vad de vill lära sig inom temat. De får även välja och planera innehåll och arbetssätt inom ett område som intresserar dem, vilket för de äldsta eleverna resulterar i ett specialarbete. Varje tema avslutas med en musikföreställning som framförs för elevernas föräldrar. I temarbetet ingår flertalet ämnen men ämnena svenska, matematik, språkval, engelska samt idrott och hälsa har även egna positioner i veckoschemat. Det tematiska arbetssättet gör det, enligt lärarna, svårt att ge eleverna kännedom om kunskapsmålen i de enskilda ämnena. Genom att de olika temana löper över sex år kan det dessutom, enligt lärarna och rektorn, vara svårt att följa upp och vara fullt förvissad om att alla eleverna ges förutsättningar att nå målen i samtliga ämnen i årskurs 5, framför allt i de naturorienterande ämnena samt i teknik. Skolan måste dock, oavsett av hur undervisningen organiseras, kunna säkerställa att eleverna i årskurs 5 ges förutsättningar att nå målen i samtliga ämnen. Inspektörerna bedömer i avsnitt Kunskaper bl. a. att skolan saknar en systematisk uppföljning och utvärdering av elevernas kunskapsutveckling i förhållande till de nationella målen i samtliga ämnen i årskurs 5. I arbetet med att utveckla system för uppföljning av elevernas kunskaper i samtliga ämnen bör skolan utgå ifrån det tematiska arbetssätt som används.

Slöjdämnet är organiserat så att de praktiska momenten i textilslöjd genomförs under en intensivvecka i årskurs 5 och dessförinnan har eleverna planerat arbetet. Om någon elev är frånvarande under denna vecka finns små möjligheter att

nå målen för ämnet. Rektorn uppger att de delar av slöjdämnet som berör textilslöjden i efterhand kan genomföras på fritidshemstid. Fritidshemmet är dock en frivillig verksamhet som inte kan ta över det uppdrag som ålagts det obligatoriska skolväsendet. Skolan måste alltid kunna ge eleverna förutsättningar att nå målen i samtliga ämnen inom ramen för skolverksamheten. När det gäller trä- och metallslöjden uppger huvudmannen, tillika rektorn, i samband med faktagranskningen att denna genomförs först i åk 6 under tre dagar. Undervisningen är förlagd till Ekebyholmsskolan i Norrtälje kommun och leds av en utbildad trä- och metallslöjdlärare. Med hänvisning till ovanstående bedömer inspektörerna att skolan inte ger eleverna förutsättningar att nå målen i ämnet slöjd i årskurs 5.

Individanpassning och stöd

Enligt läroplanen ska undervisningen anpassas till varje elevs förutsättningar och behov. Den ska med utgångspunkt i elevernas bakgrund, tidigare erfarenheter, språk och kunskaper främja elevers fortsatta lärande och kunskapsutveckling.

Lärarna identifierar elevers behov av särskilt stöd med hjälp av diagnoser, prov eller genom observationer. Särskilda stödinsatser diskuteras på möten som hålls varje vecka. Stödet ges främst i ämnena svenska och matematik där eleverna delas in i flexibla läs- och matematikgrupper. Stöd kan dock, enligt lärarna, även ges i andra ämnen. Arbetsmaterial och uppgifter individanpassas utifrån elevens kunskaper och inlärningsstil. Allt stöd är inkluderat i den vanliga undervisningen. Eleverna uppger att de får hjälp när de behöver det.

Från och med den 1 juli 2006 har förändringar i förordningen om fristående skolor införts avseende åtgärdsprogram. Ansvar har tydliggjorts genom att rektorn ska se till att en elevs behov av stöd utreds. Om utredningen visar att eleven behöver särskilt stöd ska rektorn se till att ett åtgärdsprogram utarbetas. Av programmet ska framgå vilka behoven är, hur de ska tillgodoses samt hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas.

Skolan upprättar åtgärdsprogram för elever som bedöms ha behov av särskilda stödinsatser. Inspektörerna har tagit del av några exempel på åtgärdsprogram, dels exempel som var upprättade före inspektionsbesöket, dels åtgärdsprogram som skolan har reviderat efter inspektionsbesöket och tillsänt Skolverket. Det förstnämnda slaget saknar bl. a. en tydlig beskrivning av vilka mål eleven ska uppnå på kort respektive lång sikt, vilket gör att de inte går att utvärdera. Det saknas även en beskrivning av ansvarsfördelningen mellan skolan och hemmet/eleven. Dessa brister påtalades vid inspektionsbesöket och skolan har därefter reviderat åtgärdsprogrammen. Skolan använder en ny blankett som genom sin struktur och rubriksättning underlättar kartläggning av behoven, formulering av mål samt planering av åtgärder. Även de reviderade åtgärdsprogrammen har dock innehållsmässiga brister då det inte går att utläsa hur uppsatta mål och insatta åtgärder relateras till identifierade behov. Mål förväxlas med medel och åtgärder beskrivs enbart som insatser av ett visst tidsomfång utan att innehållet preciseras, vilket försvårar uppföljning och utvärdering. Åtgärdsprogrammen blir därigenom inte det effektiva redskap i skolans planering för elever i behov av särskilda stödinsatser som lagstiftaren avser. Inspektörerna bedömer att skolans åtgärdsprogram inte motsvarar författningarnas krav.

Utvärdering av lärandet, bedömning och betygssättning

Lärarna på Vendestigens skola följer upp och bedömer elevernas kunskapsresultat bland annat genom diagnoser, prov, inlämnade uppgifter samt i det dagliga arbetet med eleverna. Läsutvecklingen följs upp i ett läsutvecklingsschema som skolan själv utvecklat. De nationella proven i årskurs 5 i svenska, matematik och engelska används som ett stöd vid lärarnas bedömning.

Eleverna samlar diagnoser och provresultat i en diagnosbok som används som underlag vid utvecklingssamtalet, vilket skolan genomför med alla elever och föräldrar varje termin. Samtalen är väl förberedda. I samband med utvecklingssamtalet upprättas en individuell utvecklingsplan (IUP) tillsammans med eleven och föräldrarna som stöd för elevens kunskapsutveckling. Den individuella utvecklingsplanen följs upp i elevernas planeringsböcker mellan samtalen, vilket de föräldrar som inspektörerna samtalade med är mycket positiva till. Både elever och föräldrar uppger att de får kännedom om elevens kunskapsutveckling, om än inte i samtliga ämnen.

Att utvecklingssamtalen begränsas till elevernas utveckling inom vissa kunskapsområden kan, enligt inspektörerna, ha sin grund i att skolan saknar en samlad och säkerställd uppföljning av elevernas kunskapsutveckling i samtliga ämnen, vilket beskrivs och bedöms ovan i denna rapport. Sammantaget bedömer inspektörerna att skolan har rutiner för regelbunden och kontinuerlig uppföljning och bedömning av enskilda elevers kunskapsutveckling. Inspektörerna kan också konstatera att eleverna görs delaktiga i sin egen utveckling och att föräldrarna i samband med utvecklingssamtalen får information om sitt barns utveckling. Dock gäller detta inte i alla ämnen och inspektörerna bedömer därför att utvecklingssamtalen bör utvecklas så att de utgår från de nationella utbildningsmålen i samtliga ämnen.

Kvalitetssäkring och förbättringsarbete

Skolan utvärderar sin verksamhet genom enkäter som riktas till elever och föräldrar samt genom elevernas utvärdering av skolarbetet. Danderyds kommuns brukarundersökning är också ett led i skolans kvalitetsuppföljning. I klasserna utvärderas verksamheten efter genomförda teman och i "skolrådet" kan gemensamma frågor diskuteras och utvärderas av alla elever och lärare tillsammans. Alla berörda är således, enligt inspektörernas bedömning, i någon mån delaktiga i en allmän uppföljning och utvärdering av verksamheten, dvs. vad som gjorts. Däremot saknas en tydlig koppling till målen för utbildningen och en utvärdering av uppnådda resultat. Skolan har heller inte sammanställt elevernas kunskapsutveckling i samtliga ämnen i årskurs 5, vilket omnämnts tidigare i denna rapport.

I förordningen (1997:702) om kvalitetsredovisning inom skolväsendet föreskrivs att en skriftlig kvalitetsredovisning årligen ska upprättas som ett led i den kontinuerliga uppföljningen och utvärderingen av verksamheten. Kvalitetsredovisningen ska innehålla en bedömning av i vilken mån de nationella målen för utbildningen har uppnåtts, en analys och en redogörelse för vilka åtgärder skolan avser vidta om målen inte har uppnåtts. Kvalitetsredovisningen har som syfte att bidra till att förverkliga utbildningens nationella mål samt att ge information om verksamheten och dess måluppfyllelse. Lärare, övrig personal och elever ska medverka vid utarbetandet av kvalitetsredovisningen och vårdnadshavarna ska ges möjlighet att delta. Se även Skolverkets allmänna råd.

Inspektörerna har tagit del av skolans kvalitetsredovisningar för åren 2005 och 2006. Skolan använder den modell som Danderyds kommun tillhandahåller och vars redovisningsområden utgår från kommunens utbildningsplan. Inom varje redovisningsområde beskrivs måluppfyllelse, metoder eller resultat samt åtgärder/förbättringar/utvecklingsområden. Två av huvudområdena för redovisningen är ”Normer och värden” respektive ”Utveckling och lärande/kunskaper”. I skolans senaste kvalitetsredovisning saknas, alternativt redovisas i mycket begränsad utsträckning, under båda dessa områden hur de nationella målen för utbildningen uppnåtts, t.ex. redovisas inte i vad mån eleverna i årskurs 5 uppnått målen i samtliga ämnen. Av kvalitetsredovisningen framgår heller inte mer än mycket fragmentariskt hur skolan analyserar resultat och måluppfyllelse. De åtgärder och insatser för förbättring som i vissa delar ändå föreslås är allmänt hållna som t.ex. : ”Mer tid och pengar behövs, vi måste informera oftare, personalen arbetar vidare, allt kan alltid bli bättre.” Åtgärderna är inte relaterade till hur måluppfyllelsen av nationella mål förväntas öka och kan därmed inte effektivt bidra till skolans utveckling av den egna verksamheten.

Rektorn uppger att kvalitetsredovisningen bara delvis används i skolans arbete för att förbättra verksamhetens inriktning mot de nationella målen. Den är inte ett levande dokument i skolans ovan beskrivna uppföljning och utvärdering av verksamheten. Varken av kvalitetsredovisningen eller av annan dokumentation i skolan framgår således i vilken utsträckning de nationella målen för utbildningen förverkligas samt hur skolan bedömer uppnådda resultat. Skolan saknar därmed vitala delar i ett systematiskt kvalitetsarbete. Skolans kvalitetsredovisning utgör inte ett led i den kontinuerliga uppföljningen och utvärderingen av verksamheten såsom avses i författningen. Inspektörerna bedömer att skolan bör utveckla sitt kvalitetsarbete med avseende på dokumentation, analys av måluppfyllelse samt planering av förbättringsåtgärder. Vidare bedömer inspektörerna att skolans kvalitetsredovisning inte uppfyller förordningens krav.

Ledning och kommunikation

Enligt 1 a kap. 4 § förordning om fristående skolor ska det för skolans ledning av utbildningen finnas en rektor. Som rektor för utbildningen får bara den anställas som genom utbildning och erfarenhet har förvärvat pedagogisk insikt.

Rektorn för Vendestigens skola har utbildning som lågstadielärare samt flerårig erfarenhet av att arbeta som lärare. Hon har vidare, enligt egen utsaga, genomgått ledarskapsutbildning för studieledare samt utbildning vid högskolan för lärarutbildning i Stockholm i att arbeta förebyggande och stödjande. Däremot saknar hon rektorsutbildning eller annan skolläda-utbildning.

Skolan drivs av ett aktiebolag. Styrelsen består av skolans rektor och ytterligare en person i personalgruppen. Skolans rektor är tillika klasslärare i årskurserna 1-3 och är därigenom väl förtrogen med den dagliga verksamheten. Den andra styrelseledamoten arbetar i förskoleklassen. Ansvarsfördelningen inom styrelsen är tydlig genom att rektorn har det pedagogiska ledningsansvaret för skolan och den andra styrelseledamoten ansvarar för ekonomin.

Enligt läroplanen har rektorn, i egenskap av pedagogisk ledare, ansvar för skolans resultat och för att dessa följs upp och utvärderas i relation till de nationella målen.

Lärarna uppger att det är tydligt klartgjort att det är rektorn som har det pedagogiska ledningsansvaret för skolan. Dock upplever lärarna att rektorns pedagogiska ledarskap i praktiken i viss mån blir otydligt, då hon också är en kollega. Denna otydlighet i ledarskapet som lärarna upplever kan, enligt inspektörerna, inverka menligt på skolans kvalitetsarbete. Ovan i denna rapport har ett flertal brister och förbättringsområden beskrivits inom områden för vilka rektor, i egenskap av pedagogisk ledare, har det yttersta ansvaret, bl. a. uppföljningen av elevernas kunskapsutveckling och arbetet med att följa upp elever i behov av särskilt stöd med hjälp av åtgärdsprogram. En annan orsak kan, enligt inspektörerna, vara att rektorn saknar skolledarutbildning och därigenom inte är förtrogen med hur de författningar som reglerar fristående skolors verksamhet ska tolkas. Mot bakgrund av ovanstående bedömer inspektörerna att rektorns pedagogiska ledarskap bör stärkas och tydliggöras.

Bedömning av förutsättningarna

Skolverket tar i inspektionen upp följande förutsättningar för utbildningen: tillgången till utbildning som ska erbjudas, öppenheten och urvalsregler, personalens kompetens samt läromedel, pedagogiska material och utrustning.

Inspektionen av fristående skolor omfattar även en granskning av eventuella avgifter samt skolans stabilitet avseende ekonomi och elevunderlag samt huvudmannens förutsättningar att bedriva verksamheten i enlighet med gällande bestämmelser.

Bestämmelser finns i bl.a. skollagen och förordningen om fristående skolor.

Tillgång till utbildning

Intagningen av elever sker enligt kötid, syskonförtur och ett musiktest. Alla elever har hittills tagits emot.

Förskoleklassbarnen går i simskola under skoltid. Föräldrarna får avlägga en reducerad avgift på 700 kronor för detta, vilket inte är förenligt med skollagen, som föreskriver att utbildningen i förskoleklass ska vara avgiftsfri.

Personal

Ansvarig personal för förskoleklassen saknar förskollärarytbildning men har mångårig erfarenhet av att arbeta med elever i förskoleklass. Två lärare har lärarutbildning för årskurserna 1-7 varav en med inriktningen sv/so och en med inriktningen ma/no. Musikläraren har utbildning för ämnet. Läraren i textilslöjd har genomgått en tvåårig utbildning i sömnad/textil och skinn samt kurser i bl.a. olika bildtekniker men har inte lärarbehörighet. Inspektörerna bedömer att skolans lärare har utbildning för och/eller erfarenhet av den undervisningen de huvudsakligen bedriver.

Stabilitet

Skolan har de närmaste två åren en kö av elever som ger viss garanti för att intäkterna kommer att balansera kostnaderna. Kostnaderna är låga, bl.a. genom att alla som arbetar i skolan hjälps åt med t.ex. hämtning av mat samt diskning. Rektorn hyser dock viss oro inför skolans framtida utveckling, med tanke på att det totala antalet elever i de åldrar som utgör skolans målgrupp sjunker, och

arbetar därför aktivt med att marknadsföra skolan. Rektorn uppger också att skolan till nästa läsår kommer att göra vissa nedskärningar i personalens tjänstgöring.

Skolan har inkommit med en årsredovisning för räkenskapsåret 2005/06. I denna redovisas en flerårsöversikt från och med 2000/01. Under de senaste tre åren har soliditeten i stort sett varit konstant. Inspektörerna bedömer att skolans ekonomi och elevprognos f.n. uppfyller de krav på stabilitet som ställs på fristående skolor.

Datum	Ort
2007-12-20	Stockholm

Christiane Chin-von Matérn

Christina Sjöberg